

1

Hagekorset var skåret ind i hans bryst med en skarp kniv, inden han døde. Selve mordet var blevet udført med nærmest manisk hadefuldhed, som et langtrukket ritual, hvor morderen eller morderne havde forsøgt at holde offeret i live så længe som muligt for at forøge lidelsen og ydmygelsen.

Det var i hvert fald, hvad Rune Jansson helt spontant tænkte, endnu inden han havde fået vejret. Der ville blive mange spørgsmål for retsmedicinere og teknikere at svare på.

Han tvang sig selv til at flytte øjnene fra den døde og betragte resten af stuen. Der var stadigvæk en del gløder i den åbne pejs. Men rummet bar ingen spor af kamp. Havde der været mere end én gerningsmand? Nej, det var umuligt at sige noget om. Gerningsmandens våben kunne have forhindret al modstand. Og den eller de personer, som havde begået mordet, havde helt øjensynligt været bevæbnet.

Ægte tæpper, portrætter i gulddramme på alle væggene. Et af billederne forestillede den afdøde iført generaluniform. Det så ud til at være malet for omkring 20 år siden. Et typisk billede af en typisk general: fremstående hageparti, skarptskåret profil, ørne-næse og gennemtrængende øjne. Hele mytologien.

Der lugtede af pis i stuen.

Refleksmæssigt kiggede Rune Jansson ned under den stol, som den afdøde havde siddet i. En meter fra stolen lå der en generaluniform på gulvet. Nydeligt lagt sammen. En eller anden – og det var næppe den afdøde selv – havde pisset på denne uniform.

Og så var der altså hagekorset.

Rune Jansson gik tættere på den døde mand i stolen. Morderen eller morderne havde flænget skjorten og blottet offerets gråhårede bryst. Og med en meget skarp kniv – eller et andet skarpslebent redskab, som der ville stå i aviserne dagen efter – havde den ukendte skåret et hagekors ind i offerets bryst. Under hagekorset

var der med samme kniv lavet to kantede bogstaver. ED.

Så vidt Rune Jansson umiddelbart kunne se, var offeret blevet dræbt med fem skud, hvoraf de fire med vilje var blevet placeret, så de ikke slog ihjel med det samme. Det dræbende skud var blevet affyret på helt tæt hold. En eller anden havde trykket munden imod offerets næse, presset næsen opad og havde derefter trykket af.

Vævsrester var blevet spredt over et område på ca. fem gange to meter bag ved offerets hoved.

Vævsrester, tænkte Rune Jansson.

Det er sådan, man kalder det, og jeg er politimand, og det her er en del af mit arbejde. Og jeg må holde hovedet koldt, hvis vi skal have fat i det røvhul, der har gjort det. Det er derfor, jeg må holde hovedet koldt.

Han trådte forsigtigt et par skridt tilbage, mens han passede på ikke at træde på noget andet end det ægte tæppe. Så forsøgte han at omsætte sine spontane indtryk i en første rekonstruktion.

De kommer altså ind, og de er bevæbnede. Derfor har de kontrol over situationen med det samme. Offeret, som er en gammel soldat, gør ikke modstand. Han forstår det nyttesløse i det, eller hvordan man nu skal formulere det.

De binder ham til en gammel engelsk læderstol – så de må i det mindste have været to om det. Man lægger ikke sit våben fra sig for at binde nogen. De bruger hans slips og bæltet til hans slåbrok i stedet for reb. Håndleddene bliver gjort fast til lænestolens armlæn.

Derefter går en af dem et andet sted hen for at søge efter offerets uniform, eller også så spørger de ham simpelthen om, hvor den er. Uniformen bliver anbragt foran ham, og så pisser de på den. Teknisk afdeling kan sikkert fastslå, om det er en eller to personer, der har pisset på uniformen. Uprofessionelt for øvrigt – at efterlade en urinprøve på mordstedet. Men hadet og beslutsomheden har nok været større end ønsket om at slippe væk. Og man kan vel ikke være i tvivl om det farlige ved at efterlade en urinprøve på et gerningssted?

De pisser altså på hans uniform. På det gyldne egeløv, på generalstjernerne, på alle de små, farvede felter – hvad er det nu, de

kaldes? Derefter begynder de langsomt og metodisk at skyde til måls efter ham. Det må have gjort ondt ad helvede til. Hvordan havde manden overhovedet kunne holde sig ved bevidsthed?

Først havde de skudt ham neden for den ene skulder på bare et par centimeters afstand. Krudtslammet omkring indgangshullet kunne ses helt tydeligt. Bagefter – det var gætteri det her – havde de smadret den ene knæskal. Og det har i hvert fald gjort ondt. Det første skudsår har han måske ikke kunnet mærke på grund af chokket.

Derefter har de taget den anden skulder og til sidst den anden knæskal. De må have været forbandet sikre på, at de ikke ville blive overraskede. Og så måske ikke alligevel. Disse mordere tænker måske slet ikke. Det her er hævn og had. Hvilket sindsygt had.

Hvorfor har han stadigvæk sine briller på?

Hvis han stadigvæk havde været ved bevidsthed under skyderiet, så måtte han have kastet overkroppen frem og tilbage. Men brillerne balancerer stadigvæk på næseryggen.

Nå. Morderne er endnu ikke færdige.

Han kan ikke røre sig, men han er stadigvæk ved bevidsthed. Det er nu, de river hans skjorte i stykker og skærer hagekorset og bogstaverne ind i huden – en straf for en ed, som han engang har svigtet? – og så bagefter vil de have, at han skal have sine briller på. De henter brillerne – måske ovre på skrivebordet. Nej, der ligger en avis på gulvet ved siden af stolen. Det er altså der, brillerne ligger.

De samler altså brillerne op fra gulvet og giver ham dem på. Det er læsebriller. Det passer. Han kunne altså både se og høre dem uden sine briller.

Nu vil de have ham til at læse et eller andet. Inden han dør, skal han læse noget. Er det den ed, som han har sveget?

Det er nok et eller andet i den stil. Da han er blevet færdig med at læse, holder den ene af gerningsmændene dokumentet op foran sit offer, mens han siger noget. Og samtidig presser han pistolen – eller hvad det nu er – hårdt imod offerets næse.

Nogle få ord til afslutning. Nogle forhånelser, eder eller forbandelser. Og så trykker han af.

De rydder ikke op efter sig. De lader ham bare blive siddende med de blodige briller hængende skævt ned fra det ene øre. Det er alt, hvad man kan se lige her og nu. Og så passer det måske slet ikke, når det kommer til stykket. Lad teknikere komme til.

»Er teknikken på vej?« spurgte Rune Jansson med det mærkelige, lidt afsnubbede tonefald, som hans kone påstod var fulgt med udnævnelsen til chef for kriminalafdelingen.

»Det er de. Og jeg har også ringet til slagterbutikken i Linköping. De kommer også om godt og vel tyve minutter,« svarede den uniformerede politimand ved døren, mens han trak i den rød-hvide afspærringssnor.

»Slagterbutikken?« spurgte Rune Jansson.

»Retsmedicinsk, ikke?«

»Nåh.«

»Ja, jeg tænkte, at det hele jo virker ret specielt, og at de gerne ville se gerningsstedet. Og ham, jeg snakkede med, virkede da også så interesseret, at han smuttede fra en middagsaftale ... ikke?«

»Udmærket tænkt. Hvad hedder du forresten?«

»Arne. Arne Johansson.«

»Og du var den første, der nåede frem?«

»Ja. Jeg var her et par minutter før ambulancen. Hun ... enken, ikke ... havde jo drejet 000.«

»Jaså. Hvor er hun nu? Og er der andre i huset?«

»Næh. Hun er alene. Og hun sidder ude i køkkenet sammen med ambulancefolkene.«

»Hvad laver de der?«

»Holder hende nede, ikke? Prøver at få hende til at tage et eller andet. Men hun vil absolut snakke med en overordnet, så måske ville det være bedst, hvis du ...«

»I køkkenet, siger du? Hvor ligger det?«

»I nederste etage.«

»Det giver sig selv. Men hvor i nederste etage?«

»Ud gennem hallen, anden dør på venstre hånd, gå igennem en anrettergang og lyt dig så frem.«

»Hvad mener du?«

»Den gamle ... enken altså ... er gal i skralden. Vel på grund af chokket.«

Rune Jansson maste sig forbi den uniformerede politimand og tog plasticovertrækket af sine sko, inden han fortsatte i den angivne retning. I den halvmørke anrettergang hørte han meget rigtigt en gennemtrængende kvindestemme. Gennemtrængende, men ikke hysterisk.

Han bankede forsigtigt på den halvåbne køkkendør, inden han gik ind. Ved bordet, et stort køkkenbord i massivt fyrretræ, midt i det påfaldende moderne og storbyagtige køkken, sad der tre personer. To ambulancefolk i hvide og orange overtræksdragter. Og hende.

Hun udstrålede styrke mere end desperation og sorg. Hendes øjenmakeup var løbet en smule, men hendes ryg var rank, og hun havde lagt armene over kors og lænet sig en smule tilbage i en attitude, der formelig lyste af misbilligelse. Foran hende lå der to små, hvide piller, og ved siden af dem stod der et glas vand.

»Ikke tale om, har jeg sagt. Og hvem er så De?« sagde hun og vendte sig mod Rune Jansson.

»Mit navn er Rune Jansson, og jeg er chef for kriminalpolitiet i Norrköping,« svarede han, mens det gik op for ham, at det var første gang, han havde præsenteret sig på den måde.

»Så det er altså Dem, der er chef for disse personer,« sagde hun i noget, der næsten lød som kommandotone.

»Næh. Dette her er ambulancefolk, og ...«

»Kan De ikke i det mindste få dem til at forstå, at jeg ikke indtager den slags?« Hun slog ud med den ene hånd imod pillerne.

Rune Jansson kastede et spørgende blik på den ene af ambulancefolkene, men fik ikke andet end et skuldertræk som svar.

»Der er vel ikke mere, I skal have klaret her,« sagde han så henvendt til dem begge.

»Næh. Der er jo ingen akutte problemer ... men det tager vel sin tid, så vi kan vel lige så godt ...?« svarede den ældste af dem.

»Jo, måske. Men indtil da ...?«

De to mænd nikkede stift og velopdraget til den gråhårede dame og rejste sig. Men de nåede ikke at komme ud ad døren.

»Et øjeblik mine herrer. Lige et øjeblik.«

Hendes stemme lød, som om hun var vant til at blive adlydt. Generalen havde været gift med en general, tænkte Rune Jans-

son. De to ambulancefolk stivnede, den ene i halvvejs oprejst stilling. Hun trak vejret dybt, inden hun fortsatte.

»De mener vel ikke ... De mener vel ikke, at det er nødvendigt for min mand at blive siddende på den måde?«

Rune Jansson nikkede kort til de to ambulancefolk, der buk-kende trak sig tilbage imod døren.

»Min kære fru Klintén ... det er svært for mig at finde ord for min ... jeg mener i en situation som denne ... « sagde Rune Jansson og tog plads på den ene af de ledige stole. Men han kom ikke længere, før han blev ramt af hendes ord som af en ørefigen.

»*Von Klintén.*«

»Jeg forstår ikke rigtigt ...?«

»Herta von Klintén. Det er mit navn. Ikke Klintén.«

»Det må De meget undskylde.«

»Vil De ikke tage plads?«

Det varede lidt, før Rune Jansson fattede ironien. Han var ude af stand til at slå igen.

»Tusind tak,« sagde han. »Jo altså, som jeg forsøgte at sige, så ...«

»Og De er altså politichef i Norrköping?«

»Nej. Jeg er chef for kriminalafdelingen.«

»Under alle omstændigheder kan De vel tage en beslutning om, hvad der bliver gjort med min mand.«

»Ja, jeg har ansvaret her de næste par timer.«

»Så synes jeg, at De skulle se at få ham kørt til et sygehus så hurtigt som muligt.«

Rune Jansson låste sine øjne fast i hendes. Hendes blik veg ikke en centimeter. Han kom til at tænke på engelsk adel. En fuldstændig urimelig tanke. Han vidste intet som helst om den engelske adel. I hvert fald ikke andet end hvad han havde fået at vide igennem de tv-serier, som hans kone med stor entusiasme fulgte med i.

Et eller andet sted bag hendes frosne ydre var der en uendelig sorg og en uendelig smerte. Hendes mand så ud til at være midt i 80'erne. Hun selv måske 10 år yngre. De havde levet et helt menneskeliv sammen. Og nu havde hun været alene i et par timer. Men hun viste næsten intet af, hvad hun følte.

»Min kære fru von Klintén. Jeg kan selvfølgelig ikke sætte mig ind i den sorg og ... jeg kan ikke sætte mig ind i den smerte, De føler lige nu. Men jeg kan garantere Dem, at jeg skal gøre alt, hvad jeg kan for at ...«

»Så sørg for, at han ikke skal blive siddende i den stol,« afbrød hun ham med et piskesmæld i stemmen, som hun ikke behøvede at arbejde for at fremkalde.

»Det kan jeg ikke,« sagde han og besluttede sig i pausen for at skifte taktik. »Jeg er politimand, og min vigtigste opgave er at gøre alt for at opspore de mennesker, som har gjort dette imod Deres mand med henblik på at få dem dømt.«

Han rødmede over den ufikse formulering. Det er ikke politiets opgave at få nogen dømt. De skal bare finde beviserne og lægge dem frem. Alle disse aftenskolekurser i jura, alle disse møder med en masse nedladende professorer, som ikke kunne skjule deres foragt over for den studerende landbetjent ... den formulering. Men i øvrigt kunne det være lige meget. Situationen rummede en masse praktiske problemer og ikke ret mange principielle. Det her havde med virkelighedens og ikke med professoreernes jura at gøre.

»Selvfølgelig anerkender jeg, at De, hr. politichef, har et job at udføre. Men jeg kræver ganske enkelt, at min mand bliver behandlet på værdig måde her i mit og hans fælles hjem.«

Hendes øjne var mørkebrune, men Rune Jansson syntes, at hendes stemmeføring passede meget bedre til lyseblå eller grå øjne. Øjne som hærdet stål.

»Ja, jeg forstår,« svarede han tøvende. »Jeg kan godt forstå Deres følelser, og jeg respekterer dem. Men De må også forstå, at vi er nødt til at få samlet alle de beviser, vi kan, samt tage nogle billeder til at supplere dem, før vi kan ... «

»Skal min mand obduceres?«

»Helt givet.«

»Det agter jeg ikke at give min tilladelse til.«

»Min kære fru von Klintén ...«

»De skal ikke sige 'kære' til mig.«

»Jo. Det skal jeg. Det kommer desværre til at tage et par timer, men det er nødvendigt, at vi gør det, og ...«

»Kan De med loven i hånd hindre mig i at gå ind og lægge min mand ned i en mere værdig stilling, nu med det samme, og dække ham til med et tæppe?«

»Ja.«

»Ville De med vold hindre mig i mit forehavende? Her i mit eget hjem?«

»Nej.«

Rune Jansson sænkede blikket. Han skammede sig altid, når han løj, også selvom løggen var en tjenstlig nødvendighed.

»Nå,« fortsatte den stålsatte enke – den meget kontrollerede enke, »og hvad gør vi så nu? Er jeg også nødt til at spise de piller?«

»Nej. Det virker ikke, som om De har behov for den slags. Jeg går ud fra, at det blot er nogle mildt beroligende piller. Ambulancefolkene ville bare hjælpe Dem.«

»Er det overhovedet *lovligt*?«

»Hvad for noget?«

»At stoppe den slags i folk, som skal forhøres ... den slags *downers*?«

»Det ved jeg faktisk ikke,« sagde Rune Jansson og holdt en kort pause for at undertrykke sin overraskelse over hendes ordvalg, »men foreløbig vil jeg foreslå, at der sker følgende: Vort tekniske personale er på vej og vil ganske givet insistere på at gennemsøge det rum, hvor ... hvor forbrydelsen fandt sted. Vi er nødt til at få taget nogle billeder, vi skal lede efter eventuelle spor osv. Når det så er overstået, kan ambulancen køre Deres mand til hospitalet.«

»Og så skal han altså obduceres?«

»Ja.«

»Og det er af vital betydning for ... for Deres efterforskning?«

»Det er det helt givet.«

»Og hvad stiller vi så op i mellemtiden? Undskyld mig lige et øjeblik.«

Hun samlede de to hvide piller op, bar dem sammen med vandglasset over til køkkenvasken og skyllede pillerne ud. Hvor-
efter hun vendte tilbage til sin stol. Da hun satte sig, rettede hun på knuden i nakken.

En mærkelig kvinde, tænkte Rune Jansson.

»Jeg vil foreslå, at vi gør ... bor De alene her?«

»Ja. Nu gør jeg.«

»Undskyld. Sådan mente jeg det ikke. Har De børn eller andre nære slægtninge, og hvor bor de i givet fald?«

»Vi har en meget travl søn i Stockholm.«

»Har De telefonnummeret til ham?«

»Naturligvis har jeg det.«

»Har De ringet til ham?«

»Nej ... jeg ... «

Pludselig. Endelig. Nu reagerede hun. Rune Jansson følte det som en lettelse.

Hurtigt tørrede hun det væk, som måske var tårer.

»Jeg tror, det ville være en god idé, hvis han kom hened. Hvis De vil have mig til at ringe, så skal jeg gerne gøre det,« sagde Rune Jansson med ubevidst sænket stemmeleje.

Hun rejste sig uden at sige noget og gik over til en papirrulle, der hang ved siden af emhætten, tog en kuglepen fra en holder og skrev telefonnummer og navn ned, som hun umiddelbart efter lagde foran Rune Jansson uden at sige et ord.

»Undskyld mig et øjeblik, så. Hvor finder jeg telefonen?« spurgte han.

»Der er en ... derinde. Og så er der et apparat i biblioteket. Anden dør til venstre efter ...«

Rune Jansson tog sedlen, og da han så, hvad hun havde skrevet, blev han klar over, at den samtale blev forholdsvis let. Hun havde også skrevet sin søns titel. Landsretsdommer Gustaf Eugén von Klintén.

Det tog ikke mere end et par minutter. Sønnen tog af sted med det samme.

»Deres søn vil være her om halvanden time,« sagde han, da han kom tilbage til køkkenet og havde sat sig uden at blive bedt om det. Derefter lavede han sit skøn om til to timer. Han var jo dog politimand. Og politifolk skal regne med, at folk overholder færdselsloven.

»Jeg er – som De sikkert forstår – nødt til at stille en del spørgsmål allerede nu,« fortsatte han mere forretningsmæssigt og ven-

tede ikke at blive afbrudt, inden han fortsatte.

»Som for eksempel hvor jeg befandt mig mellem klokken 18.30 og 19.30 i dag?« spurgte hun og pressede læberne sammen.

»For eksempel.«

»Er det her et forhør?«

»Det kalder man normalt den slags.«

»De vil vel ikke for alvor sige, at De mistænker mig?«

»Nej. De kan umuligt have begået denne forbrydelse, alene fordi ...«

»Hvor ved De det fra?«

»Det ved jeg, fordi jeg er politimand. Fordi det er mit job. Men hvis De var ude mellem 18.30 og 19.30, så er det en vigtig oplysning. Og det var De, ikke?«

»Jo. Jeg havde et ærinde inde i Norrköping.«

»Og Deres mand blev altså alene tilbage, mens De tog ind til Norrköping?«

»Ja. Han havde tændt op i pejsen, og ...«

»Jeg forstår. Ved De, hvem der hadede Deres mand så voldsomt? Har De nogen anelse om det?«

»Der var ingen, der hadede min mand.«

»Jo, fru von Klintén. Der var nogen, der hadede Deres mand mere, end både De og jeg overhovedet kan forestille os. Men De har ingen anelse om, hvem det kan være?«

»Nej.« Hun stirrede ned i bordet uden at sige noget en tid. Så rettede hun igen blikket mod Jansson. »Det her kommer ikke ud, vel? Det må ganske enkelt ikke komme ud.«

»Undskyld. Hvorfor ikke? Når det drejer sig om den slags forbrydelser, så er jeg bange for ...«

»Jeg mener det med hagekorset. Det er så ... så rædselsfuldt. Man kunne jo tro, at ...«

»Nej, ikke det. Det er meget vigtigt for os, at det ikke slipper ud. Jeg kan selvfølgelig ikke garantere noget, men det er vigtigt for os, at det ikke slipper ud til offentligheden. Og hvad var det i øvrigt, De mente, at man kunne tro?«

Det tog tid for hende at tage sig sammen til at svare. Rune Jansson kunne ikke lade være med at beundre hende, samtidig med at han tog afstand fra den stil, hun førte sig frem med. Han

ville ikke bryde sig om, at hans kone opførte sig sådan, hvis det havde været ham, der sad inde i lænestolen.

*

Der var ved at være gang i den på Operacaféen. Fuldstændig som der altid plejer at være det fredag aften. Fredag aften var altid den værste. Publikum bestod af popsangere – eller i det mindste deres musikere – eller i det mindste af folk, der påstod, at de kendte dem eller deres musikere. Der var også en del mindre kendte skuespillere – de rigtigt berømte ville først dukke op senere – en del små og store børsspekulanter, en enkelt milliardær, en del bolighajer, nogle af underverdenens stjerner samt endelig et par samfundskritiske journalister, der holdt fri. En temmelig beruset og temmelig kendt kriminolog, stimer af små og sandsynligvis alt for unge blondiner, nogle få pushere, en enkelt tilsyneladende meget succesfuld kunstner, der dyppede hundredkronesedler i rødvin og åd dem en efter en, mens han smaskede højlydt. Oppe ved den lange bar stod en hel masse såkaldt almindelige mennesker – dvs. mennesker, som havde et arbejde at passe, og som fik løn en gang om måneden – blandet med en del unge mænd i skinnende, plasticagtige jakkesæt og med transportable telefoner i lommerne for at understrege, at fredag aften også var arbejdstid for dem.

Med andre ord: Alt var, som det plejede at være på det mest fashionable værtshus i Stockholm.

To af de skinnende jakkesæt ved baren skilte sig en smule ud fra omgivelserne, fordi de hverken havde guldure eller andre af den nyriges yndlingsemler – men også fordi de drak mindre og langsommere og talte mere lavmælt sammen.

De var optaget af en militærhistorisk diskussion. Den ene var enormt stor og snakkede med tyk finlandssvensk accent. Han forsøgte at overbevise sin – i sammenligning dværglignende – ven om, at der ved en bestemt lejlighed ikke blot var blevet snydt, men også begået forræderi.

»Femhundrede skide kampvogne, halvfjerdstusind døde og ethundredeoghalvtredstusind sårede. Det var Stalins investering.

Og den måtte vi betale for med mindst attentusind døde, mens I svigtede os de tre gange. Ligesom Sankt Peter, ikke? Der fornægtede tre gange, inden hanen galede,« sagde den store mand i et lavmælt tonefald, der stod i stærk kontrast til hans ord.

»Du har ret. Men Peter fornægtede ham, som han sidst skulle have fornægtet, og i øvrigt er det hele så lang tid siden. Det var ikke Jer og Os, dengang. Vi blev jo ikke født før 25 år efter. Vi er uskyldige. Lige så uskyldige, som hvis vi havde været to tyskere i vores alder,« svarede svenskeren i samme lavmælte tonefald.

»Tre gange svigtede Sverige,« fortsatte kæmpen sammenbidt, »tre gange svigtede det røvhul til Per Albin, som er jeres nationalhelt fra krigens tid. Ikke engang Åland ville han forsvare, den skiderik. Tre gange nægtede han det. Og da franskmændene og englænderne så ville sende undsætningstropper igennem svensk område, så sagde svinet også nej. Det gik straks meget bedre, da det var tyskerne, der spurgte. I satsede på, at tyskerne ville vinde den krig. Så neutrale var I. Og hvis I havde fået ret, så havde I kunnet anbringe et lille, sort hagekors midt i det gule kors som tak. Det er sandheden om den historie.«

»Du har ret, siger jeg jo. Men for det første så agter jeg stadigvæk ikke at påtage mig skylden for det. Jeg blev født i 1953. Og for det andet så forstår jeg ikke, hvad du brokker dig sådan over. Estland, Letland og Litauen gjorde ikke modstand, sådan som I gjorde – som dine skide forfædre gjorde det. Hvis I havde handlet ligesom dem, så var I godt nok blevet udråbt til martyrhelte, men I var endt som sovjetrepublik. I var de eneste, som klarede det. Det er sgu da ikke noget at brokke sig over.«

»Næh. Os og så Afghanistan. Vi er de eneste, som ikke har bøjet os. Men lad være med at snakke udenom.«

»Jeg snakker ikke udenom. Men du kunne akkurat lige så godt bede mig om at tage ansvaret for Hannibals krig mod romerne eller 30-årskrigen eller Sveriges erobring af Skåne eller korstogget mod Finland. Jeg gentager: Jeg er uskyldig. *Repeat, I am innocent.*«

De befandt sig nu på et stadium, hvor der var flere alternativer. De kunne købe sig en øl mere og starte forfra. De kunne begynde at snakke om noget andet, eller de kunne gå hjem.

»Hvordan er du i det hele taget endt som svensker? Det har jeg aldrig helt fattet?« spurgte svenskeren.

»Jo da. Det startede alt sammen ved Suomussalmi, men det ved sådan en lille salmesyngende svensker vel ikke, hvor er?« brummede kæmpen stridbart.

»Næh. Men det er vel i nærheden af Breitenfeld eller Laatzten eller sådan noget.«

»Du sludrer. Det var under Vinterkrigen.«

»Altså dengang ca. 20 år før du blev født. Det var vel ikke dengang, du blev svensker.«

»Du sludrer stadigvæk. Det var en forbandet historie.«

»Og så? *Shoot* – altså – det var Vinterkrigen, ikke?«

»Min far var løjtnant, af linjen. Ved Suomussalmi omringede de og tilintetgjorde en hel sovjetisk division. Og da russerne så sendte en division mere derned, så slog de også den. Min far fik frihedskorset. Af anden grad med sværd.«

»Det var satans. Og derfor blev du svensker?«

»Kan du da for hede hule helvede ikke tage det her bare lidt alvorligt?«

»Jo. Din far fik altså Mannerheimkorset, det er vel omtrent det samme som Kongens medalje for tapperhed til søs. Og hvad skete der så?«

Den blonde kæmpe trak vejret dybt, som om han måtte styre sig for ikke at blive vred, inden han fortsatte.

»Jo. Far var modstander af at fortsætte krigen. Ikke fordi han havde noget imod at generobre finsk jord, men fordi det skete med de forkerte allierede.«

»Sammen med nazisterne?«

»Nemlig.«

»Jamen var det finske officerskorps ikke parat til at slutte forbund med Satan selv, hvis bare de skulle slås mod bolsjevikkerne, som du kalder dem?«

De blev afbrudt af den kendte og meget berusede kriminolog, der ikke ulig en hvalros i brunst forsøgte at mase sig frem mod baren imellem de festklædte cafégæster. Der havde været en ca. 20 centimeter bred revne imellem de to mænd, som diskuterede en krig, der var foregået for 51 år siden, og gennem denne

revne sejlede nu kriminologen og fejede dem til side som isflager omkring stævnen på en isbryder.

»De herrer må meget undskylde, men jeg har et ærinde af yderste vigtighed,« mumlede kriminologen til dem, mens han strakte sig frem for at fange en bartender i flugten. Han fik ikke fat, men hans ærinde blev opfattet.

»Hvor satan bliver min Dom af? Jeg bestilte to flasker Dom Pérignon for mere end halvanden time siden,« sagde kriminologen med et meget krænket tonefald.

»Hvorfor spørger du ikke den pige, du sidder sammen med?« svarede bartenderen afmålt.

»Du står på min fod,« snerrede den finlandssvenske kæmpe mellem sine sammenbidte tænder.

»Jamen undskyld. Nu skal jeg straks lette presset. Hvis bare jeg lige må få afklaret, hvad der er sket med min bestilling,« svarede kriminologen hurtigt, men besluttede sig for – efter et blik på den store mand – at gøre tingene i omvendt orden. Mens han tøvede, nåede bartenderen at slippe væk og begyndte at skænke fadøl uden for rækkevidde. Samtidig lød der jubelskrig fra kriminologens bord, da den første champagneprop smældede.

»Som De kan se, så skal man bare mase sig frem og trampe uskyldige mennesker over tærerne, så ordner serveringen sig selv,« sagde kriminologen halvt undskyldende til den mand, på hvis fod han havde stået. Så fik han pludselig øje på et eller andet, da hans blik vandrede videre op til kæmpens ansigt, hvorefter han kastede et hurtigt blik på hans samtalepartner, som var nærmere hans egen størrelse.

»Men dog. Er det nu ikke interessant,« fortsatte han venligt. »Meget interessant. Og da vi nu har konstateret, at begge De herrer er jægere, så ville jeg da sætte megen pris på, om jeg ikke kunne kompensere Dem for ubehaget med et enkelt glas champagne nede ved mit bord.«

»Vi er nu ikke meget for at høre jagthistorier på et værtshus. Og hvorfor tror du i øvrigt, at vi er jægere?« spurgte svenskeren hurtigt og vagtsomt.

»Mig kan I ikke narre,« grinede kriminologen. Hvorefter han pegede – meget indforstået – først på nogle punkter på den enes

pande og derefter på den andens. Lige i nærheden af øjenbrynene.

»Enten har I skudt ad helvede til meget eller også utroligt elendigt, når man tager i betragtning, at det er gået ud over jer selv,« sagde kriminologen, hvorefter han uden yderligere kommentarer satte kursen imod det bord, hvis fortæring han nu havde sørget for.

»Det er mærkerne efter kikkertsigtet, han snakker om. Det er der ikke mange, der lægger mærke til,« sagde svenskeren lavmælt, næsten hviskende.

»Ja, men så er det altså jægere, vi er,« bemærkede kæmpen tørt. »Men jeg blev nu ikke helt færdig.«

»Næh, det gjorde du vel ikke. Din far blev altså antinazist efter slaget ved Suomalain. Og hvad så?«

»*Suomussalmi*. Og det var ikke noget, han blev. Det var noget, han var. Også fordi han var jødisk gift.«

»Det var vel ikke det mest almindelige i Ekenös?«

»Vi – altså ham og hans kone – boede i Helsingfors dengang. Og i øvrigt har du ret. Det var forbandet usædvanligt. Men da situationen nu udviklede sig, som den gjorde, så besluttede han sig for at emigrere til Sverige. Og da krigen så begyndte igen, blev han meget hurtigt svensk statsborger.«

»En linjeofficer? Når der var krig? Det kan man da ikke.«

»Nej. Det kan man ikke. Men man kan heller ikke stille en mand, der har fået Frihedskorset, for en krigsret.«

»Og så flyttede han til Sverige i 1941 og blev svensk statsborger?«

»Jep.«

»Og senere giftede han sig måske med en yngre kvinde, som var finlandssvensk?«

»Jep.«

»Hvorefter han flyttede tilbage til Finland og bosatte sig i Ekenös?«

»Jep.«

»Hvor du blev født. I Finland, men med svensk far. Og med svensk statsborgerskab.«

»Jep.«

»En fin måde at snakke på. Det sparer en masse tid. Og da du så blev indkaldt, kunne du enten sige nej med henvisning til, at du boede i udlandet, eller også ...«

»Jeg tænkte overhovedet ikke på at sige nej.«

»Nej. Det ved jeg. Men I flyttede jo også tilbage til Sverige på et tidspunkt.«

»Jep.«

»Udmærket. Rapporten afsluttet. Begrundet i din fars indsats ved Suom ...«

»Suomussalmi.«

»Præcis. På den baggrund blev du svensk statsborger, selvom du faktisk er finlandssvensker. Synes du i øvrigt ikke, vi skal se at komme af sted? Inden der er flere, som tager fast ophold på dine fødder – eller endnu værre, på mine?«

»Jep.«

De følte sig begge to trætte. Røgen i lokalet sved i øjnene. Så den kølige luft, der slog imod dem, da de passerede den mumlende kø ved indgangen, følte som en befrielse. Det havde ikke været det rigtige sted at afslutte en i øvrigt både nødvendig og givtig aften. De havde ellers næsten aldrig haft tid til at tale personligt sammen, til trods for at de var nære arbejdskammerater. De havde tilbragt et par udbytterige timer sammen tidligere på aftenen. På restaurant Reisen sammen med en masse formelle funktionærer i forskellige folkelige organisationer.

Der var sammenstimlen og ballade ved statuen af Karl XII, noget som under normale omstændigheder ikke ville have interesseret dem. Men i det flakkende skær fra en masse fakler fik de øje på nogle detaljer, som gjorde dem begge nysgerrige. Måske også på baggrund af det, de lige havde talt om.

Svenske flag. Fascistiske solkorssymboler og et meget tydeligt hagekors. Plus en hel del ophidsede mennesker.

De slentrede langsomt hen imod opløbet med kraven op om ørerne og hænderne begravet i lommerne. Som om de bare var ude at trække lidt frisk luft og gjorde sig umage for ikke at provokere. Hvilket selvfølgelig var provokerende.

Balladens parter var – hvis man skal sige det meget kort – Stockholms skinheads på den ene side og Tigrene fra Rinkeby

på den anden. Eller sagt på en anden måde; en ungdomsgruppe på den ene side, som – efter hvad de selv sagde – hadede fejlfarver – som f.eks. Tigrene fra Rinkeby – og på den anden side en ungdomsgruppe, som sagde, at de hadede fascister eller måske bare hvide mennesker.

Det var ikke svært at fatte, hvad der havde startet balladen. De lokale skinheads og deres noget ældre følgesvende – medlemmer af Nysvenska Forbundet eller en anden af den slags organisationer, som af uransagelige årsager havde overlevet Anden Verdenskrig – udgjorde flertallet. Hvilket de ikke havde gjort på en anden mere markant dag. F.eks. heltekongens dødsdag d. 30. november. Men nu sprang de altså i øjnene. Og derfor var deres beskedne bidrag til heltedyrkelsen – en krans med blå-gule bånd ved foden af statuen – blevet opdaget af Rinkebys Tigre.

Det så ud til, at en eller flere af de tilstedeværende tigre havde fået fingre i kransen. De havde fået revet den i stykker og var sluppet bort med det meste af den. Disse stumper og et par af de blå-gule bånd havde de nu sat ild til. De stod et stykke væk – inde på en vissen græsplæne – og vinkede med de brændende stumper, enten for at irritere eller for at provokere. De lokale skinheads havde imidlertid gjort gengæld. De havde snuppet en af tigrene og havde væltet ham om på jorden, hvor de var i fuld gang med at mishandle ham, mest ved at sparke til ham.

Det voldte ingen problemer at tolke oprinnet politisk. Gruppen af skinheads var blevet groft provokeret i forbindelse med, at de brugte deres grundlovssikrede ret til at samles. Juridisk set var der heller ingen problemer. Der var ikke længere nogen lov imod at brænde bånd med de nationale farver. Så den eneste forbrydelse, der aktuelt var i gang med at blive begået, blev begået af skinheads over for den værgeløse tiger fra Rinkeby.

Der fandtes en endnu mere enkel fortolkning. Og den deltes af de to personer, som netop havde forladt Operacaféen. De så en hel masse store fyre tæve løs på en enkelt fyr, som var meget mindre.

»For helvede I røvhuller, det der er mere end nok,« sagde den største af dem, meget højt, men ikke specielt aggressivt.

De sparkende blev distraheret en smule. Deres offer var ude

af stand til at stikke af, så en af de kronragede knægte vuggede langsomt frem imod de to mænd, som var de eneste af tilskuerne, der havde vovet sig så tæt på. Alle andre havde gemt sig bort i skyggerne.

»Næh fy da føj, hvad har vi der?« sagde den kronragede og svingede hovedet frem og tilbage, mens han lavede høje, smaskende kysselyde, som om de to velklædte mænd foran ham var kommet med et aldeles upassende, ja umoralsk forslag, som han nu afviste med foragt.

»Åh jo, smukke,« sagde den store uden at tage hænderne op af bukselommen.

»De skænder for helvede den svenske fane, de skide landsforrædere. De skal have tæsk, din skide overklasserøv,« svarede den kronragede.

»Det svenske flag. Det hedder flag og ikke fane,« sagde den mindste af mændene.

Diskussionen havde allerede tiltrukket sig en del opmærksomhed. I hvert fald tilstrækkeligt til at de to mænd ville være omringet af skinheads i løbet af ganske få sekunder.

Den mindste af mændene forsøgte med en håndbevægelse at overbevise sin store ven om, at de skulle forlade stedet, før der blev mere ballade, og muligvis misforstod de forsamlede skinheads hans motiver til at stille sin ven dette forslag.

Dermed var katastrofen uundgåelig.

Den sidste fra gruppen omkring den mishandlede tiger på jorden nåede frem i midten af kredsen. Han mumlede et eller andet om »skide bøsser«, lavede smaskende kysselyde på samme måde som hans kollega tidligere havde gjort det og forsøgte så at gribe fat i pungen på den af de to velklædte, som endnu ikke havde fået hænderne op af lommen.

Få sekunder efter lå han skrigende på jorden, og de to mænd, som nu ikke længere havde hænderne i bukselommerne, så ud, som om de havde tænkt sig hurtigst muligt at forlade valpladsen. Det fik samtlige skinheads til i frådende raseri at kaste sig over dem.

Da politi og ambulancer ti minutter senere dukkede op, var der kun et par vidner tilbage, som begge virkede ganske forvir-

rede, og som gav meget forskellige versioner af det indtrufne. Så meget stod dog klart, at de to velklædte mænd havde henvendt sig til gruppen af skinheads, og at de var kommet op at skændes om et eller andet.

Derefter stod det noget mere uklart, hvad der var sket. Men alle havde hørt en masse skrigeri og havde set, hvordan arme og ben hvirvlede igennem luften. Da de tilstedeværende skinheads endelig havde trukket sig tilbage, havde de to velklædte mænd gjort sig usynlige – i forskellige retninger. Den ene ned mod Grand Hotel, den anden opad imod Gustaf Adolfs Torg.

Tigrene fra Rinkeby var også stukket af medførende deres sårede kammerat, og alle de ældre mænd, som havde dyrket heltekongen med kransenedlæggelse og bånd i de blå-gule farver, var forsvundet som bænkebidere ind under hver sin flade sten.

Tilbage på slagmarken var der kun ni mere eller mindre kvæstede skinheads, men da to af dem var bevidstløse, og da politimændene observerede adskillige komplicerede frakturer – navnlig omkring albuer og knæ – startede de opklaringen med at sende bud efter flere ambulancer og nøjedes med at notere navne og adresser ned til senere brug. Under alle omstændigheder lød det ikke overbevisende, at der kun skulle have været to mænd om at lave dette blodbad.

Politiet havde ikke megen tiltro til, at skinheads ville vise samarbejdsvilje, ligesom de lokale skinheads' tro på, at politiet skulle føle nogen sympati for dem, fordi de var blevet voldeligt overfaldet, kunne ligge på et meget lille sted.

Derfor var det mere end sandsynligt, at episoden ville blive afskrevet til trods for, at den slags grove overfald efter sigende er noget, som samfundet betragter med yderste alvor, og også til trods for at adskillige komiteer imod vold havde drukket adskillige kopper kaffe sammen med statsministeren i et forsøg på at formulere en politik, der kom volden til livs. Der er jo, når alt kommer til alt, vold – og vold. Afhængigt af hvem volden går ud over.

Især hvis pressen ikke når frem og får taget nogle gode billeder.

Men i dette tilfælde tog det lidt tid at få de ekstra ambulancer

frem til stedet, og inden de kom, nåede pressen faktisk frem. Billederne talte for sig selv.

Dermed faldt episoden alligevel ind under den kategori af voldelig fremfærd, som samfundet ser meget alvorligt på. Og det var meget sandsynligt, at det nu blev nødvendigt at sætte vand over til kaffe hos statsministeren til endnu et komitemøde.

Dette blev også understøttet af en enkelt detalje i episodens forløb, som var ganske usædvanlig. De to gerningsmænd var ikke fejlfarver. Havde de været det, så havde pressen ikke været så indigneret. Indignationen kunne nemlig meget let være blevet stemplet som ren racisme i mere uvidende kredse af offentligheden. Og pressen må ikke være racister. Det er imod de pressetiske regler.

Nu var gerningsmændene altså to velklædte svenskere, og en af de mishandlede unge – som de ganske givet ville blive kaldt i morgendagens overskrifter – var temmelig sikker på, at de to gerningsmænd måtte have været politifolk. Medlemmer af det såkaldte baseballhold i første vagtdistrikt eller noget i den stil. »Hvordan skulle to almindelige lænestolssvenskere kunne klare et halvt kompagni af æresvagten,« som han så malende bemærkede, lige inden han med en ispose over sit maltrakterede ansigt blev skubbet ind i den ventende ambulance.

Et godt spørgsmål, som man siger. Også set i relation til overskrifterne dagen efter. Billederne var der, som nævnt, intet i vejen med. De var skarpe og nuancerige. De var oven i købet i farver.